

Відгук

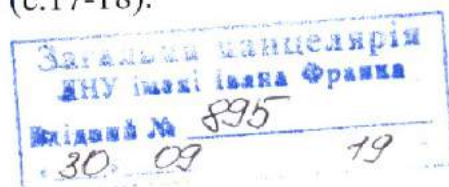
офіційного опонента – д-ра філол. н., проф. І.А. Бехти – на дисертацію М.Р. Івасишин «**Мультиmodalність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри**» [Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. – 404 с.], подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови

Кандидатська дисертація Івасишин Маріанни Романівни «Мультиmodalність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри» виконана в міждисциплінарній інтегрованій площині. Авторка дисертації ідентифікує в науковій картині статус мультиmodalності англomовного коміксу (об'єкт дослідження с.16) як варіативність модусів, представлених вербальними та невербальними засобами спілкування між комунікантами (предмет дослідження с. 17).

Джерельною базою авторської розвідки виступають 29 аутентичні англomовні комікси тематики війни та супергероя, при цьому матеріалом праці є експериментальна картотека, яка становить 15137 фрагментів на позначення мультиmodalності, відібраних методом суцільного виписування із інтернет-джерел (с. 17).

Актуальність теми зумовлена новизною дослідження, її причетністю до сучасних методологічних засад, до чинності вічних проблем мислення та мови, мови та мовлення, до поліаспектності семіотичних знаків, до омовлення результатів пізнання, до законів динаміки, адаптивності, до вторинних конструювань та феномену реконструкції (с.15).

До наукової новизни дослідження М.Р. Івасишин віднесу те, що вперше розглянуто візуально-вербальну архітектуру англomовних коміксів на тему війни та супергероя, здійснено аналіз повної та часткової мультиmodalності щодо взаємодії вербальних та невербальних компонентів. Новим є дослідження функціонування екстралінгвальних засобів вираження мультиmodalності та окреслення засад мультиmodalності англomовних коміксів як чинника формування смислу у візуально-графічному тексті (с.17-18).

З точки зору логіки викладу, дисертаційна праця характеризується чіткою та збалансованою структурою, зорієнтованою на вивчення об'єкта дослідження.

Структура роботи, що складається з вступу, трьох розділів та висновків, логічно витримана та відповідає задуму дисертації. Зміст дисертації повністю відповідає її назві, положення, що виносять на захист, є обґрунтованими у тексті самого дослідження. Широкий спектр завдань, поставлений у роботі, забезпечує досягнення мети дослідження.

Кожний розділ завершується висновками, в яких стисло резюмуються результати даного етапу дослідження. В кінці подаються списки використаних в дисертації теоретичних, лексикографічних та ілюстративних джерел, а також додаток, у якому подано фрагменти англомовних коміксів, які стали об'єктом дисертаційного дослідження.

Не викликає сумніву теоретична значущість дисертаційного дослідження, яке можна вважати певним внеском авторкині у розвиток вітчизняної лінгвістичної науки (с.19). Теоретична значущість роботи М. Р. Івасишин полягає у науковому розпрацюванні положень щодо визначення цінності мультимодальних засобів у трансфері інформації, встановлення прагматичної дії невербального каналу комунікації, поглиблення знань про категорію мультимодальності, вивчення текстопростору як лінгвовізуального феномена.

Дисертантка опрацювала значний обсяг вітчизняної та зарубіжної наукової літератури з проблематики дослідження. Список використаних джерел налічує 262 позиції, з них 133 – іноземними мовами та 43 позиції – список джерел ілюстративного матеріалу. Така широка обізнаність автора підтверджується у тексті роботи аналізом думок різних учених, умінням узагальнювати їхні погляди, коректно спиратися на погляди, що стали теоретико-методологічною основою її дослідження.

Реферована дисертаційна праця має вихід у наукові програми та теми дослідження Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Практична цінність рецензованої дисертації достатньою мірою виявляється у застосуванні висновків і результатів роботи у навчально-

виховному процесі зі студентами та аспірантами. Так, основні результати цього дослідження можуть бути використаними для підготовки спецкурсів із лексикології, лексикографії, лінгвістики тексту та під час викладання англійської мови у вищих навчальних закладах; для створення реклами чи інших форм інформації із вербально-візуальним вмістом (с.19).

Серед сильних сторін рецензованої роботи відзначаю ґрунтовні теоретичні підвалини дослідження; аналіз різних точок зору на досліджувані проблеми; чітке окреслення основних завдань роботи. Формулювання Загальних висновків не викликає зауважень. Позитивно вражає й те, що авторка лапідарно усвідомлює перспективи продовження своїх досліджень. Їхнє формулювання на с. 184, 185 надає впевненості в успішності майбутніх пошуків М.Р. Івасишин.

Позитивним у роботі, що розглядається, є не тільки оригінальний власний підхід до встановлення основних параметрів проаналізованого емпіричного матеріалу, але й ґрунтовне, послідовне вибудовування концепції дослідження, її детальний виклад.

Мета роботи пронизує авторські гіпотези і змістовий виклад матеріалу. Стабільно значущими залишаються питання виявлення онтології мультимодальності, встановлення кореляції інструментарію *вербальне ↔ вербально-невербальне ↔ екстралінгвальне* та її маніфестації, розкриття особливостей реалізації дейктичних операторів в англійськомовному коміксі. Словом, наукова новизна роботи, її методологічні засади, теоретична та практична значущість не викликає жодного сумніву.

В дослідженні використані традиційні загальнонаукові методи (описовий, аналіз. синтез), а також лінгвістичні методи (структурний, функційний, дискурс-аналіз, метод фоно- та (кольоро)семантичного аналізу, лінгвопрагматичної інтерпретації). Валоративність роботи об'єктивується проблематикою поставлених у роботі завдань: кореляцією вербальних та невербальних засобів мультимодальності, осмисленням базових положень лінгвістики та перспективами дослідження. Наскрізними є творчі пошуки авторки комплексного підходу до об'єкта, використання факторів системності та динамічності. Кожне винесене на захист положення має чітку якісну та

кількісну аргументацію. Кандидатська дисертація Івасишин М.Р. «Мультиmodalність англomовного коміксу: лінгвальний та екстралінгвальний виміри» позначена дискурсивним (тобто, логічним) науковим викладом. Тема подана релевантно у тексті, матеріалах дослідження та їх апробації. Вельми значущими, на наш погляд, є екскурси в адгерентні проблеми осмислення, в джерела пошуків, досвід вчених вітчизняних та зарубіжних студій.

У першому розділі «*Теоретичні засади дослідження мультиmodalності*» (с. 23–82) йдеться про природу мультиmodalності, її типологію та структуру у графічно-візуальному тексті. Мультиmodalність в авторському коментуванні репрезентована двома типами: повною і частковою. У повній мультиmodalності, як помітила М.Р. Івасишин, вербальні та невербальні (графічні) конституюанти тісно інтегровані, позаяк часткова мультиmodalність передбачає автономію зв'язків між цими складниками. Життєздатність мультиmodalності англomовного коміксу як графічно-візуального тексту об'єктивується діючими чинниками системності, когерентності та структури на векторі декодування інформації та її сприйняття читачем.

У другому розділі за назвою «*Методологія та методика дослідження англomовного коміксу*» (с. 83–99) авторка тлумачить мультиmodalність як системне явище, формалізує її осмислення та функційно-прагматичні характеристики. У цьому розділі представлено методологію дисертаційного дослідження. В його основу покладено застосування цілого комплексу наукових методів, що дало змогу авторці ґрунтовно дослідити англomовні комікси обраної тематики. Авторка зосереджує увагу свого творчого пошуку на виявленні механізму лінгвокультурного коду та функціонуванні фоносемантичного каналу передачі інформації. Розділ носить цінний дидактичний характер, прикладний до академічного процесу.

У заголовку до третього розділу «*Англomовний комікс: лінгвальні та екстралінгвальні характеристики*» (с. 100–175) базові слова компресовано передають зміст дослідження. Доречною є типологізація мультиmodalності та виокремлення мовних засобів функціонування англomовного коміксу на чотирьох рівнях реалізації: фонетичному, лексичному, синтаксичному та

текстовому. Погоджуємось з М.Р. Івасишин, що дейктичний маркер корелює з часовою та просторовою локалізацією персонажів графічно-візуального тексту. Авторка притомно зуміла розкрити арсенал невербальних засобів вираження мультимодальності, виражених графічними знаками, кольором, шрифтовою гарнітурою, фоносемантичним каналом.

Проте, як кожна дисертаційна робота такого гатунку, вона дає ґрунт для роздумів щодо перспектив розвитку обраного напрямку в лінгвістиці, дозволяє подискутувати про розбіжності у поглядах, висловити авторці побажання щодо поліпшення оформлення та формулювання результатів наукового пошуку.

Зупинімося на деяких роздумах-міркуваннях стосовно перспективного бачення адгерентних проблем творчого пошуку М.Р. Івасишин.

1. На нашу думку, праця одержала більше наукового позитиву, якби авторка детальніше зупинилась у своїх творчих пошуках на проблемах структурної типології англomовного коміксу, загалом, та визначила, яке місце у ній займають англomовні комікси тематики війни та супергероя, зокрема. Навздогін сказаному, важливим також є і визначення статусу комікса в типології літературних жанрів сьогодення.

2. Із тексту роботи не чітко зрозуміло, чи авторка розмежовує поняття *графіка* (як виду образотворчого мистецтва, для якого характерна перевага ліній і штрихів, використання контрастів білого і чорного та кольору) та *інфографіка* (інформаційна графіка – англ. information graphics; infographics, як графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначених для швидкого та чіткого відображення комплексної інформації).

3. Певної наукової уваги потребує покрокове висвітлення механізму метафоризації в англomовному коміксі та його ролі у відображенні мультимодальності англomовного коміксу. Адже якщо лексична метафоризація як стилістичний засіб глибоко просякає усі функційні стилі сучасного літературно-художнього мовлення, тоді якої форми набуває цей феномен в мультимодальному англomовному коміксі?

4. Дослідження мультимодальності англomовного коміксу є перспективним із врахуванням його семіотичного та прагматичного плану. Чи

можна вважати, що авторка залишає цю сферу для подальших своїх наукових розвідок і в якому лінгвістичному ключі?

5. В роботі спостерігається широке використання термінологічного апарату, проте його трактування почасти є кострубатим, неоднозначним і часто потребує додаткового уточнення (напр. «текстова хмара», «сенс», «смысл», «вербальна метафора», «вербально-візуальна метафора», «символ», і т.ін.).

Зауваження мають рекомендаційний характер, не стосуються основного змісту роботи та не применшують її позитивної оцінки. Теоретичні засади дослідження осмислюються М.Р. Івасишин глибоко, що надає дисертації науковий шарм, робить її об'єктивною, актуальною та перспективною.

Автореферат, публікації М. Р. Івасишин відбивають зміст дисертації. Виклад основних положень не викликає сумнівів. Розглянуте дисертаційне дослідження заслуговує на схвалення.

Обсяг матеріалу, глибина аналізу, його результати, спрямованість на отримання нового знання і наявність чіткої концепції дає підстави вважати, що робота «Мультиmodalність англomовного коміксу: лінгвальний і екстралінгвальний виміри» відповідає вимогам "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженому постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 та № 1159 від 30.12.2015, а її авторка Івасишин Маріанна Романівна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Офіційний опонент
доктор філологічних наук,
професор кафедри англійської філології
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Підпис д. філол. н., проф. Івана Антоновича БІХТИ засвідчую:

Вчений секретар
Львівського національного університету
імені Івана Франка

О.С. Грабовецька